AANVANKELIJK ONDERWIJS

IN DE

MOEDERTAAL

DOOR

E. ALLEGAERT,

Oudleeraar in de Nederlandsche taal,
Algemeen Opziener voor het Normaal Onderwijs,
Ridder in de Leopoldsorde

EN

H. ABEELE,

Leeraar in de Nederlandsche taal en letteren
aan de Lagere en aan de Middelbare Rijksnormaalschool
te Gent

Geïllustreerd door C. Pr. Hoste.

TWEEDE BOEKJE

LIER

JOZEF VAN IN & Cie, Drukkers-Uitgevers
Groote Markt, 38
1912

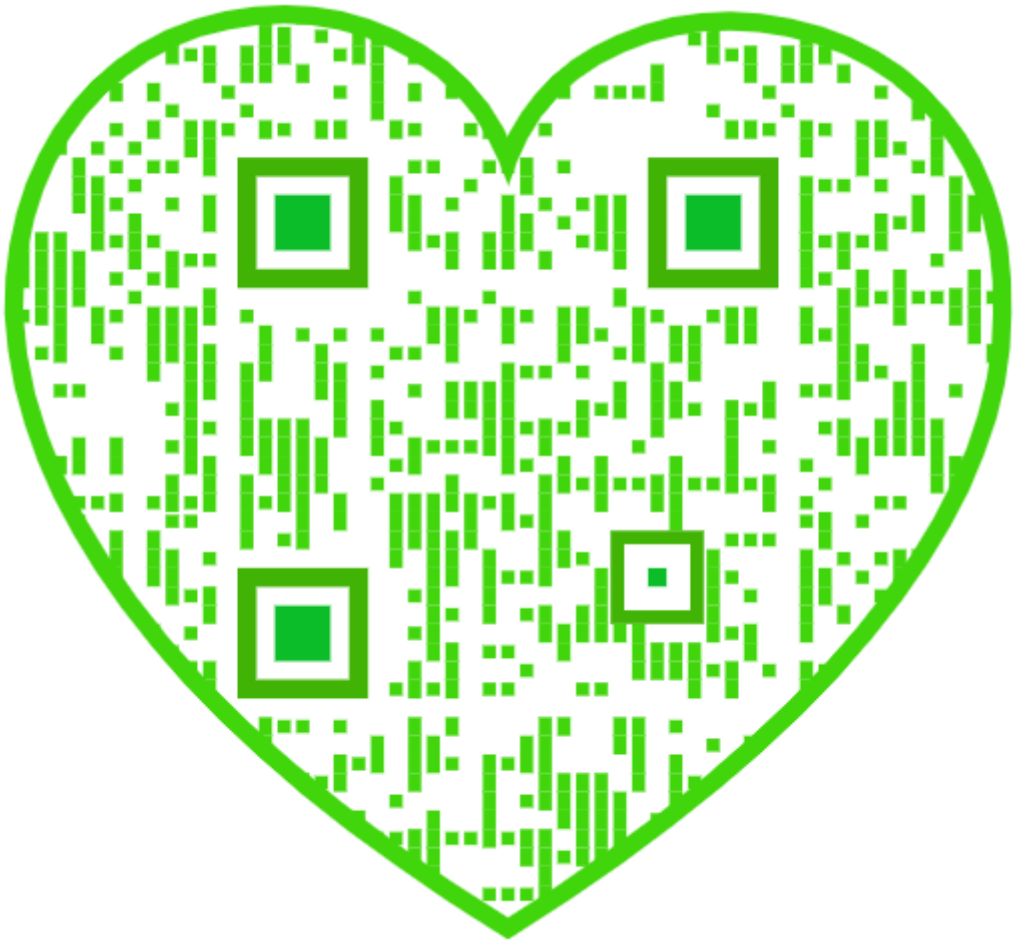

MOEDERTAAL

AANVANKELIJKE GRAAD

Uitspraak. Lezen. Spelling. Schrijven.
Eerste begrippen van practische Spraakkunst. Enz.

door

E. ALLEGAERT,

Oudleeraar in de Nederlandsche taal,
Algemeen Opziener voor het Normaal onderwijs,
Ridder in de Leopoldsorde

&

H. ABEELE,

Leeraar in de Nederlandsche taal en letteren
aan de Lagere en aan de Middelbare Rijksnormaalschool te Gent.

Geïllustreerd door C. PR. HOSTE.

TWEEDE BOEKJE.

LIER
JOZEF VAN IN & Cie, DRUKKERS-UITGEVERS,
Groote Markt, 38.
1912.

MOEDERTAAL

AANVANKELIJKE GRAAD

Uitspraak. Lezen. Schrijven. Spelling.
Eerste begrippen van practische Spraakkunst

18.

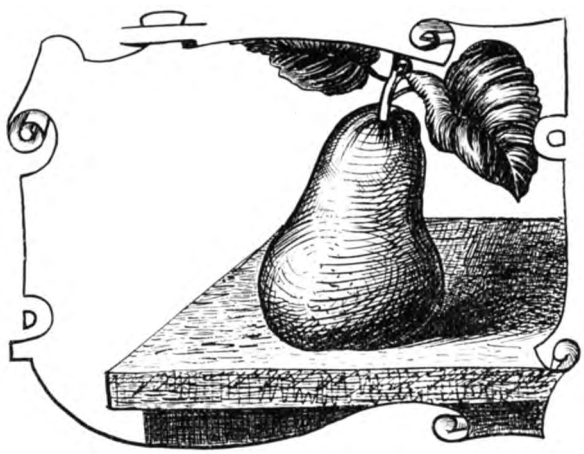

p ee r peer

p ee r peer

ee ee

1. smaakt de peer? trees, smaakte de peer? neel, er is maar één peer meer. Klaas speelt met mops. één steen en één steen is ... . de kat steelt. daan, dek den put met den steen. tom smeert de as der kar. ik meet dit lint. nel, neem eens de kat. men preekt in de kerk. speelt nèl met els? neen, nel is in den stal.

2. ik neem één steen. dan neemt tom één steen. dit is saam ... . nel en els speel-den met el-kan-der. daan spreekt met den lee-raar. tom sprak maar één keer. saar leert de les. mops smeet de ton om. de lee-raar prees daan. klaas neemt den

last op. is mops dom? neen, mops is slim. de ton rolt neer. de mot is teer. net, steek de lamp aan. ant, is de kaas onder de stolp? kees, maak den steel korter.

3. klaas, neem een pen. daar komt een man aan. saar, eet een peer. de spin spint een net. kees maakt een kot. trees slaakt een kreet. mops slaapt in een ton. daan kromt een tak. tom trekt een krul. er is een mot in dit net.
ik eet maar één peer. is er maar één os in den stal(1)?

4. tom leert een les. daan smeet een steen in den put. de kat stal een stuk spek. net stak

(1) Waar vijf nummers in een lesje voorkomen, zooals dit hier in nr 18 het geval is, kunnen 1 en 3 als bordoefening gebruikt worden. Zie in het Eerste boekje de voetnoot op blz. 7.

een mes on-der de kas. trees, neem een smal lint. daar is een kam. els, neem een tas melk. tom smeet een steen in den put. is er stil-te in de kerk? één en één is ... . min één is één.

één pen en één pen is ... .

5.[1] de peer, één peer, ik eet, de eer, ik eer, neer, meer, teer, ik leer, keer, kees, ik meet, neel, neen, ik neem, de neep, ik meen, dat meel, één peen, smeer, ik smeet, ik smeek, ik smeek-te, een steen, de steel, ik steek, de sleet, de sleep, ik speel, ik speel-de, de speer, trees, ik prees, de preek, ik streel, de streep, de streek, ik preek.

(1) Hier zijn, bij uitzondering; onder nr 5, in plaats van 3, de losse woorden bijeengebracht.

19.

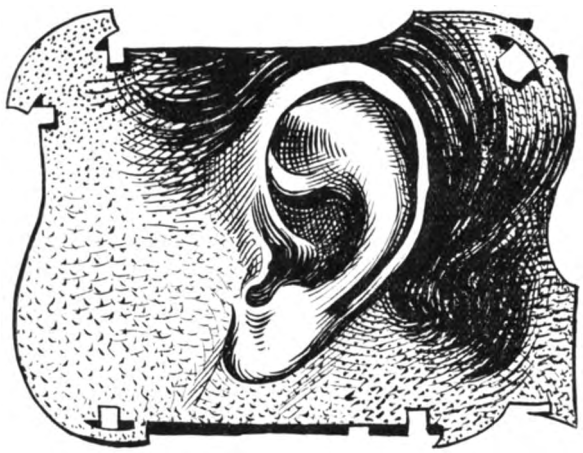

oo *r* *oor*

oo **r** **oor**

oo **oo**

1. tom, neem een noot. mops loopt op de straat. els steekt dat lint in een doos. de aap

kroop in dit kot. kees snoot de kaars. mops kroop naar den stal. de ram stoot. klaas droomt. is de os loom? nel koopt een lamp. ant, doop de spons in de ton. nel sloot de kas.

2. els, toon ons eens dat lint. klaas neemt den os aan den toom. ook nel leert de les. mops kroop on-der de kar, kees, neem de pook. eet saar kool? ik sloot tom in dit kot op. kent daan de spoor?

3. één oor, een oor. de oom, ook, een noot, een moor, een toon, een toom, loos, loom, ik loot,

ik loop, look, de doos, ik dool, ik doop, ik dook, door, een poos, een poot, de pool, de pook, ik koos, de kool, ik koop, dit koor.

ik snoot, ik smoor, de stoom, een stoot, ik stoor, ik sloot, ik sloop, ik spoot, een spook, een spoor, de troon, een droom, droop, een kroon, ik kroop, ik krook, een stroom, stroop, een strook, ik sproot, een sprook.

20.

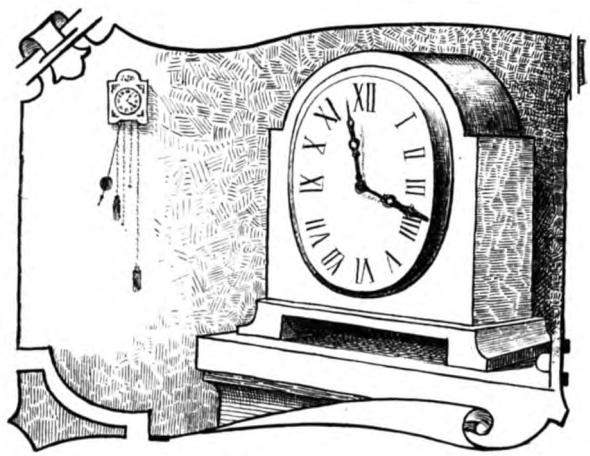

uu *r* *uur*

uu **r** **uur**

uu **uu**

1. is één uur kort? in één uur stoom ik naar oom daan. de ton staat aan den muur. er is een kram in den muur. ik

tuur op straat. kees is stuurman.

2. de klok slaat één uur. de kat loopt op den muur. toon stuurt. nel, tuur eens op straat.

3. één uur, de muur, ik tuur. een kuur, ik stuur.

21.

j a n jan

j a n jan

j **j**

1. jan, neem mijn jas. neel trekt aan de lijn. is dat ijs dik?

ik rij met de kar naar den stal. jet, slijp mijn mes. de os loopt op den dijk. is dit jans pijl? ik kijk naar de mot. is oom rijk? ik snij mij. klaas smijt een steen in den put. mops loopt in dat slijk.

2. joost krijt. neem dit stuk krijt. els strijkt. daar is jans prijs. dit jaar is om. kees, toon mij een juk. ijs kan smelten. er is slijm van een slak op den stijl. oom joost prijst jan. nel en trees staan op den dijk.

3. jan, een jas, jet, joost, een juk, jaap, een jaar; — ijs, een ijk, mij, ik rij, ik nijp, de mijn, mijn mes, een mijl, de lijm, de lijn, dit lijk, een dijk,

de pijn, een pijl, ik kijk, rijk, ik snij, ik smijt, de stijl, slijm, slijt, ik slijp, slijk, de spijs, de spijt, een prijs, prijk, dit krijt, ik strijk.

22.

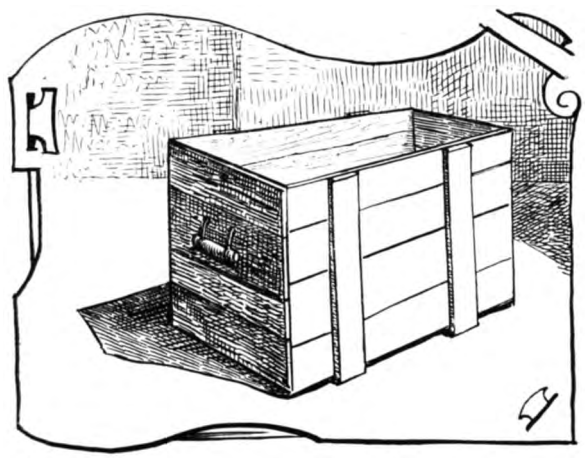

b a k bak

b a k bak

b **b**

1. jan speelt met den bal. kent klaas een roo-de bes? de kat slaapt in den bak. joost trekt aan de bel. toms bek is spits. de aar-de is een bol. de beer is een beest. de bok ook. toon mij een boon. klimt neel op den boom? neen, neel staat bij den boom. mops neemt een been en loopt er mee in den stal. ik snij met een mes mijn naam in mijn boot.

2. jan is mijn beste maat. de beer bromt. bram is mijn buur-man. bert staat op één been. bet brilt. maak tom eens boos. neen, tom bijt bart breekt den

tak. de tak is broos. klaas slaat met dit mes op dat blok. dat is een kap-blok. daar is de bus. klaas bloost. neel is bleek. er is een bres in den muur. els breekt den stok. de kat snapt een brok.

3. ban, een bal, de bak, ik bak, bart, een bes, best, bert, ik ben, een bel, een bek, ik bel, ik bel-de, bet, ik bal-de, de bil, bij een bom, een bol, een bok, de bus, de baas, de baan, baat, een baal, de baak, een baar, een beer, een been, een beet, een beest, een beek, boos, een boon, een boom, een boot, een boor, ik boor, ik boor-de, een buur, buur-man, ik bras, bram, een brak, een

bres, brem, een bril, een bron, brom, een brok, braam, braak, ik breek, broos, bles, blik, één blos, blom, een blok, een blaas, bleek, ik bloos.

23.

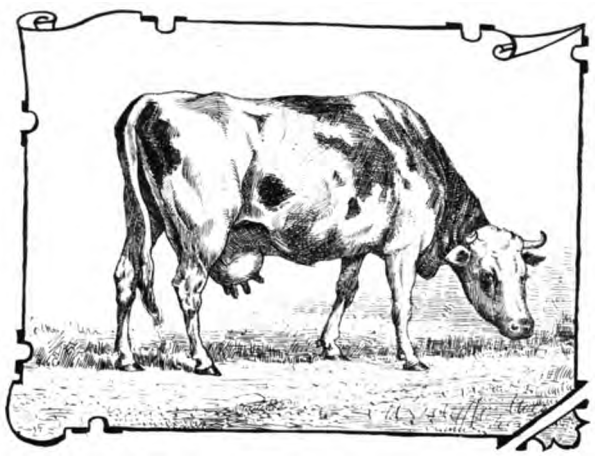

k *oe* *koe*

k **oe** **koe**

oe oe

1. nel melkt de koe. jan eet een stuk koek. noem mij een boom. moe kookt soep. ik ben moede. klaas en kees doen een toer om ons dorp. trees, neem dat doek eens. kent joost een poel? bert leest al in een boek. moe koopt melk en kaas aan den boer. klaas trok een snoek op. met een snoer doet daan dit pak toe. jet, neem een stoel. de roos is een bloem.

2. de koe is een melk-beest. is de melk koel? poes loert naar den snoek. mops is koes. ik roep mijn broer. jan smijt den boel in de ton. els staat op

den stoel. ik ben met den stuur-man in de sloep. daan, toon mij een spoel. is er melk in de kroes?

3. de koe, koel, een koek, de soep, ik noem, moe, moe-de, moe-der, moer, toe, toen, een toer, ik loer, ik doe, doen, een doel een doek, een poes, een roes, koes, koest, koers, de roem, roet, ik roep, ik roer, een boet, een boel, een boek, een boer; — de snoet, een snoek, een snoer, een stoel, de stoep, een sloep, een spoel, een troep, de droes, een kroes, broer, een bloem.

24.

v oe t voet

v oe t voet

v **v**

1. er is een voet aan de vaas.
ik rij met den voer-man naar
ons dorp. neel vilt den aal.
de vos is loos. dit vat is vol.

jan vult de ton. is er snoek in de vaart? er is veel volk op straat. toon, neem de vijl. ik voel pijn in mijn been. maak een vuur aan. er is een vlek op jan's vest. klaas staat op dat vlot.

2. ik vaar met de boot in de vaart. kent bert den veer-man? de os van den buur-man is vet. kees, is dit vat vol? neen. de raap van klaas is voos. daar is een stok voor daam. er is een vlek op den vloer. nel, neem de vlek met den doek op. is bart een vrek? de beer is een vraat. de beer vreet veel.

3. van, een vat, een vak, een valk, vast, vet, een vel, een

vest, een vin, ik vil, een vos, vol, volk, de vorst, ik vul, een vaas, een vaan, vaal, vaak, ik vaar, de vaart, veel, een veer, voos, voor, een vuur, een vijl, ik voel, ik voer, vlas, de vlam, vlak, een vlek, een vlot, een vlok, vloo, de vloot, de vlijt, een vloek, de vloer, de vrek, een vraat, de vrees, ik vreet.

25.

m *ie* *r* *mier*

m **ie** **r** **mier**

ie **ie**

1. één en drie is vier. de iep is een boom. de roos is een sier-

plant. piet voelt pijn in de nier. de mier loopt op en neer. is de mier niet rap? tien is vier en drie en .... dries tiert te veel. ik liep mijn broer om. is die put diep? mie, noem mij een dier. de sol-daat stak met die piek. toons kiel is net. die bloem riekt. in die ton is er bier. ik liep op de straat en viel. ik blies op de vlam. kent daam den vlier-boom?

2. de lies van leen doet pijn. neel dient bij ons. ik slier niet op dat ijs. piet, eet een kriek. neen, ik kies een kers. de boer dekt dat kot met riet. jan steekt den kaats-bal on-der den riem. is de pier ook een dier? dries, neem een spier

van den arm vast. moe-der roept mie. ik kan niet meer op dit been staan. ik kniel op den stoel in de kerk.

3. een iep, ik sier, een nier, niet, mie, een mier, tien, ik tier, de lies, ik liep, een lier, die, ik dien, diep, een dier, piet, een piek, een pier, ik kies, de kiel, een kier, een riem, riet, ik riep, ik riek, een bies, biet, bier; vies, ik viel, vier, de stier, ik slier, een spier, drie, dries, een kriek, de spriet, ik blies, een bliek, een kliek, een klier, een vlies, een vlier, vriest, de knie, ik kniel.

26.

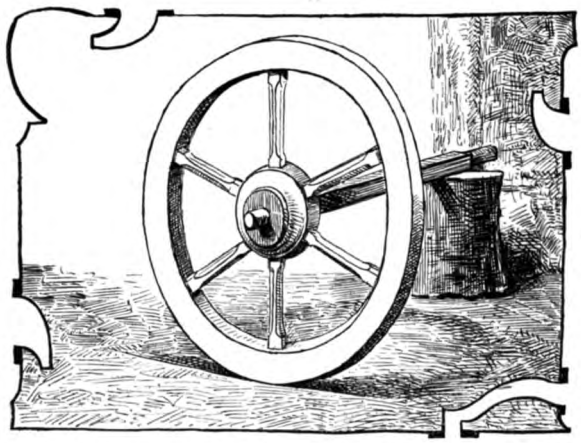

w ie l wiel

w ie l wiel

w **w**

1. wie kent de les? wim leert wel. wat doet jan? ik woon te .... wat is een wal? die

muur is wak. waar is een wan? ik wet mijn mes. ik werp een steen in de wel. ik wek mijn broe-der wim. die muur is wit. ik wil wijs wor-den. klaas wipt op de trap. de wol van ons lam is wit. daan is een wees. trees is ook een wees. weet bert wat een vlies is? de slak is week. de slak is daar-om een week-dier. die man maakt een wiel voor de kar van tom.

2. waar-om waakt moe-der bij toon? toon is niet wel. er is wijn in dit vat. waar-toe dient dit was? bet wast er den vloer mee. één en één is twee. één en drie is vier. vier min twee is .... één maal ... is .... twee-maal twee is .... piet liep

op dat ijs en viel in een wak. een wijl is kort. dries twist met joost. wie weet, wat een wip is? waar loopt toon? kijk eens, wim. waarom weent nel? om-dat moe-der on-wel is.

3. ik was, dit was, de wan, ik wan, wat, de wam, want, de wal, wak, warm, ik wet, wel, de wel, ik wek, ik werp, ik werk, wim, ik wil, een wip, ik wik, de wol, ik woon, waas, ik waak, waar, we, een wees, ik ween, ik weet, week, de week, ik woon, wij, wijs, de wijn, een wijl, een wijk, wie, ik wies, dit wiel, de wiek, wier, de twist, twee, ik kwam, de de kwast, ik kwel, ik kwol, kwik, een kwaal, een kweepeer, kwijt.

27.

1. waar koopt men lin-ten? jan werpt een steen in den put. toon en wim wer-pen stee-nen in den put. die plan-ten kos-ten duur. op die boo-ten is er veel volk. waar loopen die mie-ren? de kaar-sen bran-den voor ... al-taar. de aap klimt op de boo-men. jaap, neem twee koe-ken. in de kerk knie-len wij op stoe-len. nel en els stree-len tom. wij kij-ken naar die ie-pen. wij lee-ren in boe-ken. die man maakt spor-ten van stoe-len.

2. klaar en trees dan-sen. wij lee-ren een les. wie wil die bloe-men? kees, neem twee

spon-sen mee. vier mie-ren lie-pen op den stam van den boom. joost, eet wat krie-ken. er zijn vier knoo-pen aan mijn jas. wij slij-pen ons mes. wij tie-ren niet op straat. jet en mie stree-len de poes. men stelt de kaas on-der stol-pen.

3. één lint, twee lin-ten
één plant, twee plan-ten
één staart, twee staar-ten
één boot, twee boo-ten

één steen, drie stee-nen
één lijn, drie lij-nen
één pomp, drie pom-pen
één spons, drie spon-sen

één lamp, vier lam-pen
één mier, vier mie-ren
één kaars, vier kaar-sen
één boom, vier boo-men

één boer, tien boe-ren
één boek, tien boe-ken
één broek, tien broe-ken
één stoel, tien stoe-len

één bloem, veel bloe-men
één pijl, veel pij-len
één vijl, veel vij-len
één lijk, veel lij-ken

ik smijt een steen. wij smij-ten een steen. ik smelt was. wij smel-ten was. ik plant een bloem. wij plan-ten een bloem. ik werp, wij wer-pen. ik kniel, wij knie-len. ik loop, wij loo-pen. ik viel, wij vie-len. ik leer, wij lee-ren. ik voel, wij voe-len. ik dans, wij dan-sen. ik kijk, wij kij-ken.

28.

n eu s neus

n eu s neus

eu **eu**

1. ik riek met den neus. wij rie-ken met den neus. jan neurt. jan en toon neu-ren. wie kent een leus? waar is

moe-ders leun-stoel? piet leurt met koop-waar aan de deu-ren. piet is een leur-der. is er een bel aan de deur? neen, klop op de deur. wat is een reus? dit vuur smeult. die man steunt op een stok. klaas en kees steu-nen ook op een stok. de kat van dries kreunt van pijn. wim slaat op de deur. wat een dreun! nel, kneus die peer niet. er zijn drie beu-ken in die kerk.

2. er is een deuk in mijn doos. leen, pas op, deuk mijn doos niet. bert, wijs een peul. ik kies die roos daar. is mijn keus naar moe-ders zin? daan sleurt dien bak voort. ik speur een kat op den boom voor de

deur. ik treur om mijn poes. er is een kreuk in mijn das. kent trees een roo-de bes? de beuk is een boom. eet men de noot van den beuk? wat is een beul? wat is er in die beurs?

3. piet leur-de op de straat. jan en piet leur-den op de straat. klaas neur-de. klaas en kees neur-den. ons vuur smeul-de. ik steun-de op mijn broe-der. wij steun-den op wim. nel kreun-de van de pijn. trees kleur-de. trees en mie kleur-den. jan span-de de twee paar-den voor de kar. jan en daan span-den de twee paar-den voor de slee. saar leer-de de les. saar en nel leer-den de les.

4.[1] de neus, ik neur, een leus, ik leun, een leun-stoel, ik leur, een leur-der, een deun, ik deun, een deuk, ik deuk, een deur, een deur-bel, de peul, ik peur, de keus, de keur, een reus, de reuk; een beuk, de beul, een beurs, smeul, ik steun, de steur, ik sleur, ik speur, ik treur, een dreun, ik kreun, een kreuk, een spreuk, een breuk, een kleur, ik kneus.

(1) De losse woorden staan bij uitzondering onder het cijfer 4.

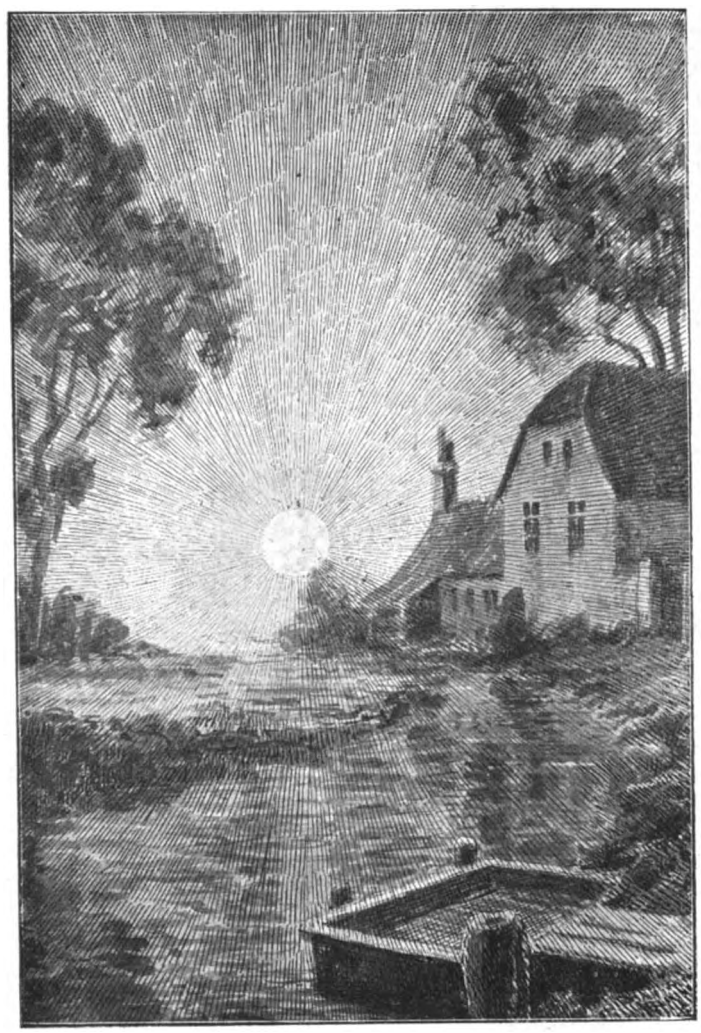

29.

z *o* *n* *zon*

z **o** **n** **zon**

z **z**

1. ik lees dien zin. de zon is een vuur-bol. leen is de naam van mijn zus-ter. nel, neem een stuk zeep. die put is zeer diep. de zoon van den buur-man is ziek. is er een zoom aan jans neus-doek? de zool van piets laars is zeer dun. moe-der zoent zus, om-dat zij zoo zoet is. wat zoekt wim? de zwaan zwemt in de sloot. is de zeug ook een zwijn? die steen is zeer zwaar.

2. mij, me; wij, we; zij, ze; ons, on-ze, on-zen.
ik zie mijn broe-der. jan toont mij een zool. kees, laat me den ram zien. wij zoe-ken on-zen oom. we von-den piet op den zol-der. wie wist, waar piet zat? trees maakt een rok voor moe-der. zij werkt zeer ras. waar-om werkt ze zoo snel? nel en els strij-ken de neus-doe-ken. zijn ze niet knap? laat ons wat rus-ten. waar is on-ze stoel?

3. ik zal wel lee-ren. ik steek een neus-doek in mijn zak. zes min vier is .... er zijn zes-tien zwij-nen in den stal van on-zen melk-boer. on-ze zus-ter was zeer ziek. wij voel-

den smart in on-ze ziel. zij is zeer zwak. er is een zweer in den nek van jan. ze doet zeer. ik ben moe-de. neem een stoel en rust wat. on-ze zie-ke moeder is zeer zwak. ik kan niet zien, wat er in die die-pe ton is. met zijn kloe-ke ar-men neemt jan dien steen op. piet loopt met bloo-te bee-nen.

4.(1) ik zat, ik zal, de zak, zes, ik zet, een zin, ik zit, zilt, de zon, een zot, zus, zult, de zaal, een zaak, de zee, dit zeel, de zeep, zeer, zoo, de zoon, de zoom, de zool, ik zoop, zuur, zij, zijn, zijt, een zoen, zoet, zoel, ik zoek, ik zie, zien, ziet, de ziel, ziek, een

(1) Bij uitzondering staan de losse worden onder cijfer 4.

zier; een zwam, zwak, ik zwem, zwel, ik zwom, zwol, een zwaan, zwaar, een zweem, ik zweet, een zweer, zwoor, dit zwijn, zwoel, ik zwoer.

30.

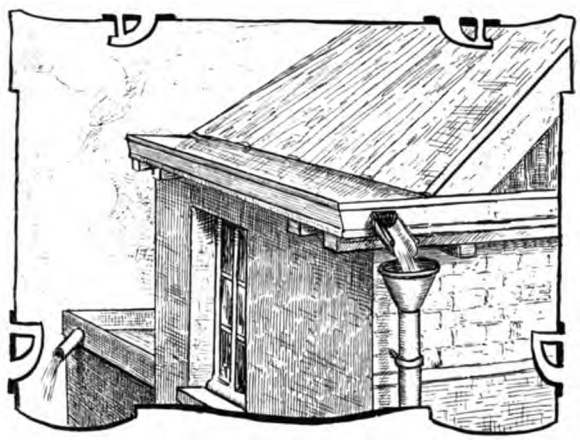

g oo t goot

g oo t goot

g g

1. is er gas in die klok? er is een gat in jans broek. de gal zit in een zak-je. zij is groen. mijn oom woont te gent. een gek is niet wijs. de oo-gen van dien man zijn git-zwart. weet gij, wat gist is? wie kan mij een stuk gaas too-nen? wij gaan naar de markt. gij gaat naar oom piet. on-ze goe-de moe-der doet veel voor ons. ik giet bier in dit glas. de zon gloort. de kat gluurt naar de rat. de koe eet gras. de ziel is een geest.

2. ons kat-je speelt met een bal. de mot is een dier-tje. er is

een vlin-der in mijn net-je. waar is dat lint-je van mie-tje? de zie-ke steunt op een stok-je. ons lam was vast aan een paal-tje. de wiek van het lamp-je is op. waar is dat bloem-pje van wim? ons zus-ter-tje is zoet. in dit bak-je is er krijt. er zijn veel bloe-men op dit boom-pje. de beek is een stroom-pje. saar, toe, neem maar een koek-je. ik leer in mijn twee-de boek-je. ons broer-tje zit in zijn stoel-tje. klaar-tje is mijn zus-ter-tje.

3. er is geen melk meer in de kan. moe-der zal er moe-ten koo-pen. mijn broer-tje zal naar den melk-boer gaan. op straat ont-moet jan-tje zijn maat-je

piet. jan-tje groet piet en gaat voort naar den win-kel. kort daar-op komt jan-tje weer. de naam van mijn zus-ter-tje is mie-tje. zij speelt met ons kat-je in de keu-ken. als zij moe-de is, neemt zij een stoel-tje en zit er op. in dit bak-je is er krijt. neem er een stuk-je van. maak een drie. is dat een goe-de drie? wie kan dat ook?

4.(1) gas, een gat, gal, gent, een gek, ik gis, git, een gil, gist, gom, ik gun, gul, gaas, gaan, gij gaat, ik gaap, ik gaar, te gaar, geen, een geer, de goot, goor, guur, gij, ge, goe-de, ik giet, de geur; — glas, glim, glom, gloor, ik gluur, gras,

(1) Losse woorden.

gram, een grap, een gril, ik grom, de grot, graan, een graat, de greep, groot, grijs, ik grijp, groen, ik groet, de groep.

31.

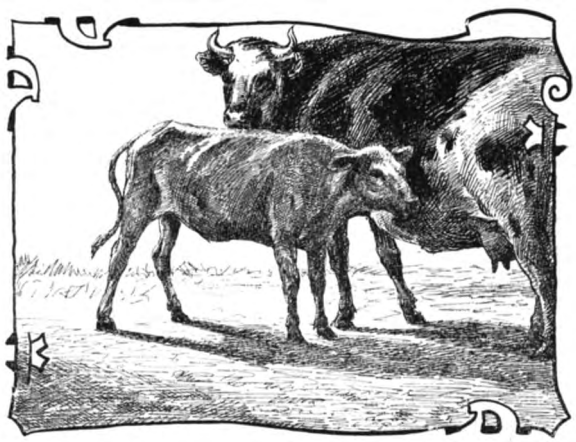

k a l f *kalf*

k a l f **kalf**

f

1. ons kalf loopt bij de koe. is jan doof? wat is kaf? twaalf min elf is .... moe-der giet de melk door een zeef. mops beeft voor zijn mees-ter. piet, geef mij een pen. mijn broeder dolf delft een put, om er een boom in te plan-ten. wie kent de wolf? tom beet in flips been. mijn zus-ter strijkt er wat zalf op. de won-de zal toe-gaan. jan-tje, neem den brief mee. frits kreeg een straf, omdat hij niet braaf was.

2. al-bert laaft zijn dorst met een tas melk. men greep den dief

vast. al-fons kijft niet met zijn maats. dolf is wat doof. flip is mijn neef. fie gaat naar de markt met een korf aan den arm. zij koopt er groenten en kreef-ten. zij keert om elf uur weer. te twaalf uur staat het eet-maal klaar. ik proef wat van dien kreeft. dat smaakt. ik eet er meer van. gust, weet gij, wat een graaf was? de steen-groef is een die-pe put. de ziel is niet van stof.

3. mijn zus-ter-tje mie-tje telt : één, twee, drie, vier, vijf, zes, tien, elf, twaalf, der-tien, veer-tien, vijf-tien, zes-tien. wat ont-breekt? er staan veel boomen om ons erf. ziet gij

ze? de eer-ste boom is de groot-ste. de twee-de is zoo groot niet als de der-de. de laat-ste is de dik-ste, maar de kort-ste. ernst woont in de druk-ste straat van de wijk. dat is de stil-ste straat van ons dorp. wie is de braaf-ste van de klas?

4.(1) af, of, elf, erf, oef, de mof, ik toef, laf, lof, ik laaf, ik leef, ik loof, dit loof, lief, dof, dolf, duf, doof, een dief, een paf, een pof, poef, dit kaf, kef, ik kijf. een rif, een raaf, ik roof, de roof, ik bof, een neef, ik beef, een boef, waf, ik weef, vijf, een zeef, ik gaf, een gift, gij gaaft, ik

(1) Losse woorden.

geef, een nerf, turf, ik delf, ik dolf, ik derf, ik durf, dit kalf, de kolf, een kerf, ik kerf, een korf, de verf, welf, de wolf, de werf, de zalf, zelf, ik zalf, een golf; — ik snoof, een staf, de stof, een staaf, stijf, ik sterf, ik stierf, een slof, een sloof, ik tref, ik trof, draf, de drift, ik draaf, een dreef, droef, ik drijf, de proef, een kreeft, een straf, ik straf, ik streef, stroef, braaf, een brief, blaf, ik bleef, ik blijf, ik kleef, ik kloof, ik klief, twaalf, ik zwerf, ik zwierf, dit graf, de graaf, ik graaf, een groef, ik groef.

fel, ik fop, ik fok, fut, de faam, de fijt, fie, fiets, flink,

flits, flip, flus, ik floot, floor,
floers, een frak, frits.

32.

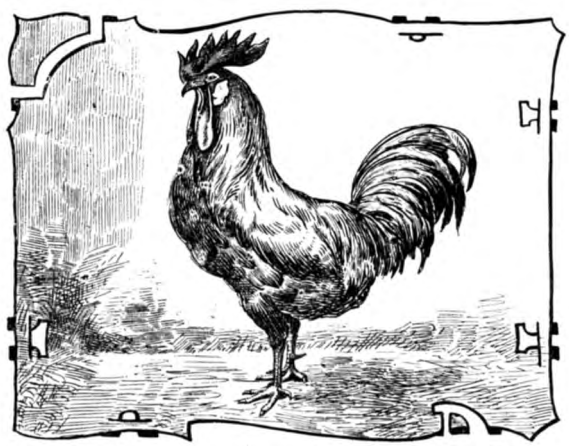

h aa n haan

h aa n haan

h **h**

1. de haan heeft een roo-den kam. de hen zoekt wor-men voor haar kie-kens. in het hok zie ik maar één hen. hoe-veel kie-kens ziet gij? ik zie er elf. zij loo-pen om de klok-hen. de hen is een goe-de moe-der. waar-om? die boer woont in een hut. om die hut heeft hij een hof. in dien hof staan koo-len. een haas eet van die koo-len. pif, paf, poef, de haas valt neer. ar-me haas! de boer huurt van dien heer een hoef. hij heeft veel graan en stroo. hij dekt den stal met stroo-hal-men. weet gij, wat een halm is? toon mij eens een halm.

2. het. het lam blaat. het zwijn knort. de haan, de hen en de kie-kens loopen in het hok. hoe komt men in het hok? er is een hek aan het hok. het hek gaat toe.
met het graan maakt men meel. wat doet de boer met het stroo? hij werpt het on-der de poo-ten van het vee.
met het oog ziet men. ik hoor met het oor. het haar van jan is zwart. is het haar van hendrik ook zwart? de heer is al-wijs.

3. de hals van jan is kor-ter dan die van piet. wat is de helft van twee? is de helft van vier groo-ter dan de helft van

twee? mijn oom is rijk. is de oom van hen-drik rij-ker dan de mij-ne? de put in on-zen hof is diep. is die put daar die-per? frits is kloe-ker dan gust. de warm-te maakt het was wee-ker. de os is ster-ker dan de koe. men maakt de stee-nen nat met een gie-ter. wat is een stam-per? die man is mijn wel-doe-ner. jan trekt het vel van die-ren af. hij vilt ze. hij is een een vil-der. die boot heeft drie mas-ten. het is een drie-mas-ter. men sluit de deur met den sleu-tel. mie, doe het dek-sel op den pot. de bij heeft vier vleu-gels. mijn broer wit den muur met wit-sel.

4[1]. een ham, de hal, een hap, ik hak, hen, de hen, hem, de hel, dit hek, een hert, hol, een hol, een hok, een hof, hun, een hut, een haas, de haan, de haat, ik haal, een haak, ik haak, haar, mijn haar, ik heet, heet, heel, ik heel, de heer, de hoon, ik hoon, een hoop, ik hoop, ik hoor, de huur, ik huur, hij heeft, hoe, dit hoen, een hoek, een hoep, ik hoef, de hoef, de hiel, hier, heul, de heup; — een harp, een hart, de hark, ik hark, halt, de halm, de hals, ik help, een hert, de helft, de hulp, ik hurk, ik hielp.

---

(1) Losse woorden.

33.

l i ch t *licht*

l i ch t **licht**

ch **ch**

1. on-der on-ze kerk is er een krocht. de kat ziet in den

nacht. waar-om lacht gij? toon gaat op jacht. on-ze boer pacht zijn hoe-ve. hij is een pach-ter. de sol-daat staat op wacht. els is mijn nicht. de zon geeft ons licht en warm-te. de wol-ken drij-ven in de lucht. die lijn is niet recht. die man heeft de jicht. hij kan niet gaan. jan zucht, om-dat hij zijn les niet kent. al-bert, toon mij het hecht van mijn mes. ik giet de melk door een trech-ter in het glas. piet is de knecht van mijn-heer al-fons. gust gaat naar de biecht. ie-de-reen moet zijn plicht doen.

2. dries, is de deur dicht? wij voe-len een tocht. is het ven-ster wel toe? het licht rookt.

wij dachten, dat de wiek op was.

moe-der kocht op de markt een broek voor ons broertje. zij heeft een broek ge-kocht. men moet niet vech-ten. de boer heeft een var-ken ge-slacht. de klee-der-dracht ver-an-dert met het jaar-ge-tij-de. mie vlecht het haar van mijn zus-ter. on-ze ge-buur vlecht kor-ven. is de wil-de kas-tan-je een goe-de vrucht? de paar-den kon-den de kar niet voort-krij-gen : de vracht was te zwaar. klaas en bert ver-bor-gen zich in de gracht.

3. hoe heet de vrucht van den beu-ke-boom? de haas gaat bij het min-ste gerucht op de

vlucht. hij vlucht voor al de an-de-re die-ren. hij is er voor be-ducht. de slach-ter ver-koopt spek, ham en worst. dries heeft die hoef ge-pacht. hij is pachter ge-wor-den. gis-te-ren bracht ik een be-zoek aan mijn nicht. ik moest een heu-vel be-stijgen. ik was zeer moe-de, toen ik er aan-kwam. de vlin-der heeft vier vleu-gels. moe-der stijft het goed met stijf-sel.

4(1). de nacht, de macht, de lach, ik lach, de pacht, de jacht, de vacht, de wacht, ik wacht, zacht, de nicht, noch, ik mocht, toch, de tocht, de tucht, het licht, de lucht, ik dacht, dicht,

(1) Losse woorden.

docht, ik ducht, ik poch, ik kocht, ik kuch, recht, ik richt, jicht, een bocht, de biecht, ik vecht, ik vocht, een wicht, zich, het zicht, ik zocht, een zicht, het hecht, ik smacht, ik slacht, slecht, de specht, de trech-ter, ik tracht, de dracht, de pracht, de kracht, ik bracht, ik placht, de plicht, de klacht, een klucht, een knecht, ik vlecht, ik vlocht, ik vlucht, de vlucht, de vracht, de vrucht, ik zwicht, de gracht.

27.

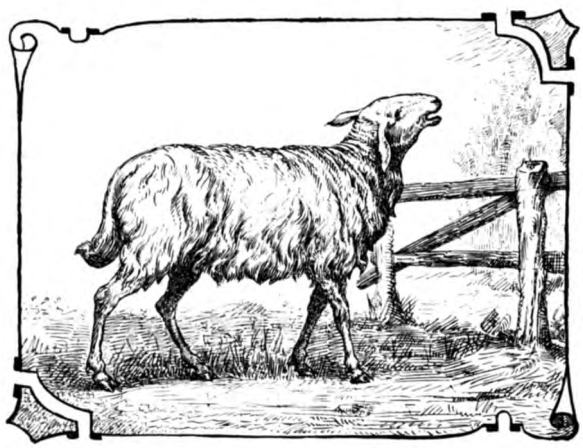

s ch aa p schaap

s ch aa p schaap

sch **sch**

1. het schaap geeft ons wol. de vacht van een schaap is warm. men scheert het schaap met een groo-te schaar. met het schip ver-voert men stee-nen, graan, meel en veel an-de-re voor-wer-pen. de schrijn-wer-ker maakt deu-ren en meu-bels. hij heeft een schaaf. wij gaan naar school om te lee-ren. be-gint de school om acht uur? in de klas schrijf ik in een schrijf-boek. ik tracht zoo schoon te schrij-ven, als ik maar kan.

de boer tast het koorn in de schuur. wat doet hij in den win-ter in de schuur? het graan is tot schoo-ven ge-bon-den. weet gij, wat een schoof is?

2. is er een schel aan de deur van piet?
men schept de aar-de op met een schop.
jan viel op een glas-scherf en kwets-te zich aan zijn knie.
de schil van die peer is dun.
moe-der schilt ze. wilt ge er een stuk van?
mijn broe-der wim scheert zich met met een scheer-mes. eerst moet hij zich in-zee-pen. dat doet hij met een kwast.
dolf gaat met de koe naar den gras-kant. hij leunt op haar bree-de schoft. de koe scheert het gras af.
de schoen van mijn rech-ter-voet spant wat. hij schrijnt mijn voet.
dat stuk heeft den vorm van een schijf.

3. een schat, schal, schalk, een schalk, een schalm, een schel, ik schel, ik schep, de schop, een scherm, een scherf, een schim, de schil, het schip, ik schik, het schot, een schol, een schok, schor, de schors, een schort, de schoft, een schut, een schurk, ik schaam mij, een schaap, het schaak-spel. een schaar, een schaaf, scheen, scheel, te scheep, scheef, schoon, de schoot, de school, ik schoor. een schoof, ik schoof, de schuur, ik schuur, de schijn, ik schijn, een schijf, een schoen, een scheut, een scheur, ik scheur; — een schram, ik schrik, schraal, schroom, een schrijnwer-ker, ik schrijf, een schroef.

35.

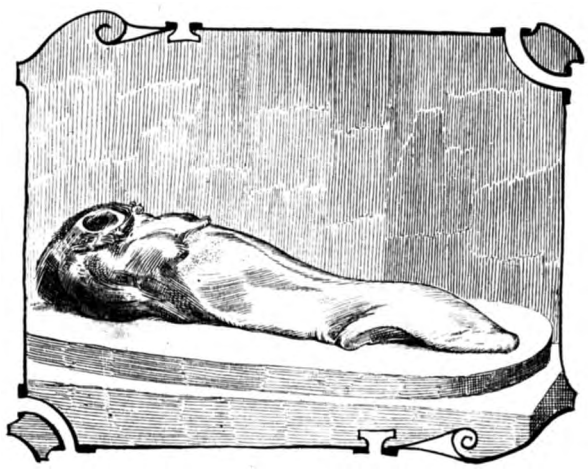

t o ng *tong*

t o ng **tong**

ng **ng**

1. de kat lekt met de tong. veel werk-lie-den be-die-nen zich van

een tang. moe-der lengt den rok van mijn zus-ter-tje. zij kort den mij-nen, want hij is te lang. jan is bang in den nacht. er ont-breekt een ring aan de gor-dijn. met een net vangt men vlin-ders. toon zingt met hel-de-re stem. ik hoor hem tot in de gang. klaar, hang het por-tret aan dien spij-ker daar. waar-toe dient het heng-sel van een pot?

2. heeft de slang poo-ten? het ge-drang op de straat was zoo groot, dat ik niet ver-der kon. de worm dringt door den paal en vreet hem stuk. de dief drong door den muur. hier is een streng zij-de. on-ze on-der-wij-zer is streng en zacht.

spring niet op de kar, voor-dat zij stil-staat. ik ben er met één sprong op. als moe-der naar de markt gaat, brengt zij iets voor de kin-ders mee. in de kerk hangt een licht voor het al-taar.

3. ik meng, een tang, de tong, lang, ik leng, de long, een ding, ik ding, ik dong, de rang, een ring, jong, bang, ik vang, ik ving, de wang, de zang, ik zing, ik zong, de gang, ik ging, ik hang, het heng-sel, ik hing; — stang, een steng, een slang, de drang, ik dring, ik drong, prang, ik spring, ik sprong, ik breng, ik pleng, de kling, zwang.

36.

uw **uw**

1. uw broe-der wan-delt langs de vaart. het is heet. hij zet zich neer in de luw-te van de boo-men.
klaas, duw op dien knop en de bel zal gaan.
kent gij een sluw dier? men zegt, dat de vos zeer sluw is. hij bedriegt de an-de-re die-ren.
schuw het ge-zel-schap van slech-te maats.

2. spuw niet op den vloer. de schors van den iep is ruw. kunt gij iets an-ders noe-men, dat ruw is?

de kar moet dien heu-vel op. de paar-den zijn moe-de. de voer-man steekt aan de kar. ik help hem. ik geef ook een duw-tje aan de kar.
ik schrijf in mijn schrijf-boek. gij leest in uw boek. jan maakt een som; hij ziet niet op van zijn werk.
wij lee-ren on-ze les. flip en wim, zijt gij klaar met uw werk? al-fons en dries schrij-ven een brief aan hun oom.

3. uw, luw, ik duw, een duw, ruw, huw, ik stuw, sluw, ik spuw, ik gruw, ik schuw, schuw.

37.

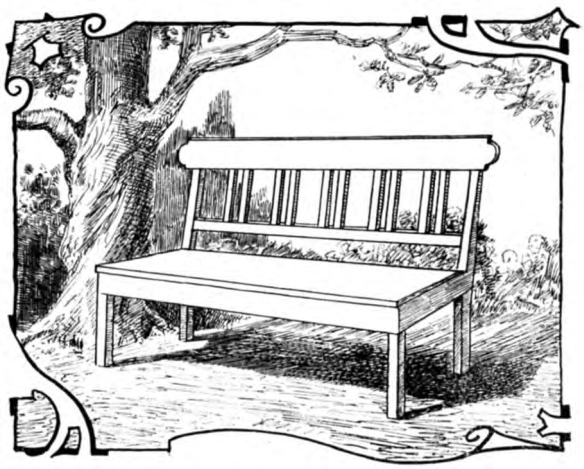

b a nk *bank*

b a nk **bank**

nk **nk**

1. ik zit op een bank. de frank is een munt-stuk. hij is van zil-ver. hij blinkt. hij is blank.

hij klinkt, als hij valt. die man is een been kwijt; hij is ver-minkt. jans broer heeft een kort been; hij gaat mank. de voet zinkt in de wee-ke aar-de. ik ben mijn moe-der dank-baar. ik denk aan al, wat zij voor mij gedaan heeft. melk is een ge-zon-de drank voor kin-ders. ik drink daarom veel melk. wilt gij een dronk? weet gij, wat de klink van een deur is?

2. de vink maakt zijn nest in boo-men. hij nes-telt in de boomen. wie jankt daar? het is mops. wenk uw broer eens. hij heeft den wenk ver-staan. hij komt. een vonk viel op het stroo. wat ge-beur-de toen? op

dien wil-ge-stronk woont een vink. laat hem met rust. kent gij den sprink-haan? door stapt flink voort.

3. mank, ver-minkt, ik dank, ik denk, de pink, rank, ik ronk, ik jank, een jonk-man, een bank, een bonk, een vink, een vonk, ik wenk, ik zink, het zink, ik zonk; — de stank, stink, stonk, slank, slink, slonk, een drank, ik drink, ik dronk, een dronk, de pronk, krank, ik krenk, een sprink-haan, blank, ik blink, ik blonk, een plank, een klank, ik klink, ik klonk, de klink, vrank en vrij, ik zwenk, de flank, flink, de frank, frank, een schrank.

Door dezelfde Schrijvers bij dezelfde Uitgevers :

1. Nederlandsche Spraakkunst voor Onderwijzers en Onderwijzeressen, Normaal en Middelbaar onderwijs. Prijs 2,80 fr. Aangenomen door den Verbeteringsraad van het Lager en van het Middelbaar onderwijs. Vierde uitgaaf.

2. Oefeningen bij de Nederlandsche Spraakkunst. Prijs 1.00 fr. Tweede uitgaaf. Aangenomen door den Verbeteringsraad van het Middelbaar onderwijs.

3. Beknopte Nederlandsche Spraakkunst voor scholen met Voortgezet lager onderwijs (4ⁿ graad) en Middelbare scholen. Aangenomen door den Verbeteringsraad van het Lager en van het Middelbaar onderwijs. Prijs 0,95 fr. Tweede uitgaaf.

4. Oefeningen bij de Beknopte Nederlandsche Spraakkunst. Prijs 0,95 fr. Tweede uitgaaf. Aangenomen door den Verbeteringsraad van het Middelbaar Onderwijs.

5. Kleine Nederlandsche Spraakkunst in Oefeningen voor de Volksschool en de Voorbereidende afdeeling van Middelbare scholen. Aangenomen door den Verbeteringsraad van het Lager onderwijs.

A. Middelbare graad. Prijs 0,40 fr.
Tweede uitgaaf.

B. Hoogere graad. Prijs 0,70 fr.

6. Aanvankelijk Onderwijs in de Moedertaal :

201738_085
alle013aanv06
Aanvankelijk onderwijs in de moedertaal. Deel 2

sse.